

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Matthaei Tympii Aureum Specvlvm Principvm,
Consiliariorvm Ivdicvm, Consvlvm, Senatorvm, Et Aliorvm
Magistratvum Cvm Ecclesiasticorum tum Politicorum
omnium**

Tympe, Matthäus

Coloniae Agrippinae, 1617

9 Libidinis occasiones fugere & abrogare.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52641)

SIGNVM IX.

Libidinem
execrari.

FOEDAE LIBIDINIS QUASCVQ;
occasioes fugere, declinare, & abrogare.

1. **P**hilippus I. Imp. Christianus sententiam
detestabilium turpitudinum Romae
tam, & immobiliter inhaerentem haereticis
nitus sustulit, exoletorum classes, Testatur
pridius, cum de Alexandro Severo ait: Huius
animo vt exoletos vetaret, quod postea
fecit. Christianorum Principum scopus
da Vrbs & Orbis pariter erat tot tantisq;
dibus obscœnissimis. Etenim post Philippum
Ethnicis Imperatoribus iidem restituti, &
per Constantinum penitus sublati sunt. Huius
Hieronymus, in cap. 2. Isaię: Sub Constantino
sti Euangelio coruscante, & infidelitas veterum
rum gentium, & turpitudine deleta est. Bar
no Christi 249.

Idem Philippus garrulam Poëtarum
licenter nimis famam honestissimorum
carpentem, coercere conatus est: quod
abuterentur arte, ad inficiendum iuuen
mos turpitudine, etsi eos penitus auferre
limi videretur esse res negotij, tamen lege
eisdem ex albo bonarum artium Professores
expunxit, dum eos à Priuilegijs illis
exclufit, cum hæc statuit: Poëtae nulla
eis prærogatiua iuuantur. l. Poëta C. de
ribus lib. 10.

2. Tiberio Cesare iubente, grauiſſimis
decretis foeminarum libido, quæ etiam in
tem

torias grassabatur, est coërcita, cautumque, ne
quæstum corpore facerent, cui auus, aut pater,
aut maritus, Eques Romanus fuisset. Tacitus lib.

1. Annal. Baron. Ann. Christi 21.

3. Iosephus, lib. 18. Antiq. cap. 4. de immani sce-
lere perpetrato ab Aegyptijs Sacerdotibus ad-
versus Paulinam, clarissimam foeminam, quo ex
facinore ab eodem Tiberio in crucem acti sunt,
hanc texit historiam: Erat, ait Romæ Paulina, mu-
lier opulenta & formosa, in primis autem orna-
ta pudicitia, nupta erat Saturnino: huius amore

captus est Decius Mundus, iuuenis non obscurus
in Equestri Ordine: offerebat ei pro vnica nocte
ducenta drachmarum millia: cum nõ posset eam
scedere, nec ferret amoris impotentiam, decre-
uit morbum simul & vitã finire inedia. Hoc eius
propositum non sefellit Iden libertam Mundi
paternam: spem ergo ei facit, effecturã se, vt po-
tatur Paulinæ complexibus. Cumque ille preces
eius libenter acciperet, ait sibi opus quinquagin-
ta solidum drachmarum millibus ad expugnandã
mulieris pudicitiam, Sciens ergo Paulinam vehe-

menter addictam Isidis cultui, conuenit aliquos
ex eius sacerdotibus, accepta fide silentij: osten-

tae illis in præsens viginti quinque millia, & al-
tera totidem post nauatam operam promittit:

inducit eis amprem iuuenis, rogans, vt omnibus
modis annitatur eum reddere voti compotem.

Naru ergo maximus properet se ad Paulinam cõ-
tulit. Impetrato absq; a bitris colloquio, venire

se, ait, missum Anubide, capto ipsius forma, & iu-
bente vt ad se veniat: maritus concedit, proficil-

latur in templum, & post cœnam, instante somni
tempore, inclusa per sacerdotem, in latentem ibi

*Amoris
vni, & pre-
tium.*

*Sacerdotes
Anubis
clarissimam
foeminam
sub specie
Anubis Dei
adolescentiã
iniciam sub-
ijciunt*

Q9

Mur-

Mundum incidit, totamque eam noctem oblectata est iuueni, Deo se gratificari existimans. Deinde die post rem patrata tertia Mundus ad domum obuius: O factum bene Paulina, inquit, quod te aducenta illa millia mihi seruasti, quae potuisti facultatibus addere, & morem nihilominus meae voluntati gessisti: atque abiit. At mulier uelut sibi lacerat, & re tota ad maritum delata, motus Imperatori significat. Tiberius sacrificiosos impostores in crucem egit, & Iden innocentem huius sceleris, dirutoque templo, Saturni Idis iussit mergi in Tyberim. Mundum rem mitiore poena exilij multauit, crimen eius cupidinis impotentiam referens. *Vide de adult.*

AEgyptijs Sacerdotibus peculiare fuisse. In iuscemodi in mulieres Deorum nomine eum re facinora, ostendunt, quae Rufinus *lib. 1. c. 4.* de Sacerdote Saturni, qui Tyrannus dicebatur, fert. *Baron. Anno Christi 389.*

4. Anno Christi 271. *Aurelianus Imp.* miles qui adulterum cum hospitis vxore commisit, ita puniuit, ut duarum arborum capita intenderet, quas ad pedes militis deligaret, ealibet subito dimitteret, ut scissus ille utrumque pareret. *Vopiscus.* Ancillam suam, quae cum seruo adulterium fecerat, capite puniuit. *Idem.*

5. Anno Christi 320. *Constantinus Magnus* praecendam proacem facinorosorum auocant aduersus virginum ac viduarum raptores, horum rissimam legem edidit, in haec verba referens ad populum: (*l. 1. de Raptor. virg. C. Theod.*) quis, nihil cum parentibus puella ante deponam iuitam eam rapuerit, vel volentem abducere patrociniū ex eius responsione sperat, quae

propter vitium leuitatis, & sexus mobilitatem, atque consilij, à postulationibus, & testimonijs, omnibusque rebus iudicialijs antiqui penitus arcuerunt; nihil ei secundum ius vetus profic puellæ responsio, sed ipsa puella potius societate criminis obligetur. Et quoniam parentum saepe custodiae nutricum fabulis & prauis suasionibus deluduntur; his primùm, quarum detestabile ministerium fuisse arguimus, redemptivæ discursus poena imminet, ut eis meatus oris & faucium; qui nefaria hortamenta protulerint, liquentis plumbi ingestione claudatur. Et si voluntatis assensio detegitur in virgine, eadem, qua raptor, seueritate plectatur, cum neque his impunita præstanda sit, quæ rapiuntur inuitæ, cum & domi se vsque ad coniunctionis diem servare potuerint: & si fores raptoris frangerentur audacia, vicinorum opem clamoribus querere, seque omnibus tueri conatibus: sed his poenam leuiorem imponimus, solamque eis parentum negari successione præcipimus. Raptor autem indubitatè convictus, si appellare voluerit, minimè audiatur. Si quis verò seruus, raptus facinus, dissimulatione præteritum, aut pacatione transmissum, detulerit in publicum, Latinitate donetur: aut si Latinus sit, cuius fiat Romanus. Parentibus, quorum maximè vindicta intererat, si patientiam præbuerint, ac dolorem compresserint, deportatione plectèdis. Participes etià & ministros raptoris, citra discretionè sexus, eadem poena præcipimus subiugari. Et si quis inter hæc ministeria seruilis conditionis fuerit deprehensus, citra sexus discretionem, eum concremari iubemus.

Lex Diuina, Deut. 22. etiam de virgine iniecta
& non clamante, ait: Lapidibus obruatur publica
quia non clamauit, cum esset in ciuitate. Vnde
ne visa est consuluisse sibi Susanna, cum ab adul-
teris circumuenta, exclamasse dicitur voce ma-
gna. Danielis 13. Constantius Constantini filius
pitalem solum sententiam raptoribus ac corrup-
tibus irrogauit. l. 2. de rapt. C. Theod.

Cum apud Aegyptios & Alexandriae
more fluius quidam ab hominibus multum
coleretur, ad hos prolata lex est Constantini
gni, qua cautum, vt omnis haec androgynosa
gens, tanquam adulterina & spuria, e vita
retur, nec cuiquam liceret vel oculis intueri
pura hac lasciuia agrotantes. Sed cum ego
nos existimarent, minime deinceps fluius
consuetudine sua in agros suos effluxum, pro
fauens Imperatoris legi, longe secus, quam
expectauerant, uberrimum flumen reddidit
cum impura illa saxa, quae suis sordibus ciuitatem
turpificasset, prorsus esset sublata; fluius
expurgata expiataque tota regione, maiore
ante, cursu ferebatur, & magnis ac abundantibus
gurgitibus intumescens, omnes agros quosque
sum irrigabat, tanquam reipsa demouit
mines impios & sceleratos remouendos
ad Deum solum, omnis salutis auctorem
num praeclararum rerum causam esse re-
dam. Euseb. Vitae Constant. lib. 4. cap. 21. Barro
Christi 326.

6. Anno Christi 326. quo Constantinus
publicas libidinum Scholas, seu templa, quae
in pudicitiarum officinae, & omnium corruptio-
num promptuarum, deturbauit: (l. 1. de moribus)

*Nili fluius
vberior
redditus.*

qua ser. Cad. Theod.) etiam Sactiōe edita, occul-
 ras quasq; turpitudines infectatus est, nimirum,
 ut si quæ ingenua mulier proprio seruo se occul-
 te miscuisset, capitaliter puniretur, seruus autem
 ignibus exureretur: deditq; potestatem cuiunq;
 accusare volenti, etiamsi serui, vel ancilla foret,
 apposito præmio consequendæ libertatis, si pro-
 basset. His & alijs pœnis excrecentem vbiq;
 libidinem sedulo coërcere studuit. Sciebat quàm
 turpe sit, in amplexibus Laidis inuolutum iacere,
 & eam suam secum in vlnis volurare.

7. Anno Christi 385. suscipit Theodosius Imp.
 (l. 10. de Scenic. C. Theod.) fidicinas ac psaltrias
 mulieres, ciuitatum pestes: hisce enim illecebris
 mores ciuium corrumpebant. De his namque ait
 S. Hieronymus, epist. 10. scribens ad Furiam: Fidi-
 cinas, & psaltrias, & istiusmodi chorum Diabo-
 li, quasi mortifera Sirenarum carmina, proturba-
 ex a'dibus tuis.

8. Quod excrecentia & alluione omnium
 turpitudinum Louiniani, & sectatorum ipsius Ro-
 ma ita repleta esset luxuria, vt putorem exhala-
 ret infandorum scelestum, eorum videlicet tur-
 pissimorum hominum, qui post alteram abeun-
 tes carnem, omnes naturæ terminos prætergres-
 si, in imum se barathrum demersissent. Hos ipsos
 Sodomitico dignos incendio, vlticibus merito
 flammis, spectante populo, absumi idem Theodo-
 sius Anno Christi 390. lata lege sancit. (l. 6. ad
 legem iul. de Adult.)

Nota quas secum sordes ferant hæreses, qui-
 bus soluta disciplina Christiana, petulantia car-
 nis carceres aperiuntur ad cursum. Vide S. Hie-
 ronymum aduers. Louin.

N. sandum
 scelus flam.
 nis vindi-
 citis expia-
 tur.

Idem prouidens Ecclesie honori & dignitati (quando Constantinopoli Diaconus cum nobili matrona iuniore Diaconissa se commiscuisset) Edicto cauit, ne mulieres nisi liberos haberent & annum sexagesimū excessissent, diuinum ministerium (munus Diaconissæ) vllum suscipere secundum Apostoli Pauli (1. Tim. 5.) expressum mandatum: illæ verò, quæ, magno scandalo, saltem periculo, caput ornarent (attonderent) Ecclesijs exturbarentur, & Episcopi, qui haec mitterent, Episcopatibus suis priuarentur. (de Episc. Cod. Theod.)

9. *Valentianus Imp.* moriens, se vna diuinum victoria gloriari rogatus, quæ respicit inimicorum nequissimum vici, carnem nec. *Brufon. lib. 1. de Abstn.*

10. *Ferdinandus I. Imp.* post sanctissimæ virginis obitum, semel tantum in die manebat sumpsit, vt carnis stimulos eò valentius repere posset.

11. *Alexander Macedo* cum Darij vxorem, rem, & filias captiuas haberet, mirum in modum formosas, ne videre quidem eas voluit: temptatus esse, eum, qui viros vicisset, à mulieribus perari. *Athen. lib. 13. c. 27. Gel. lib. 6. c. 8.*

12. *Cn. Pompeius* Demetrii sui liberti formosissimam nunquam blandè allocutus est, (quod tamen contra eius ingenium fuit, vt tuens, ne pulchritudine ipsius, qua quærens amorem allicere poterat) captus videtur. *Plut.*

13. *Antigonus Rex Asia*, cum Philippum filium animaduerneret aliquando hospitium habere in aedibus, in quibus tres iuencule erant, accubant.

13. qui super hospitia attribuenda positus erat, eo praesente: Quin tu, inquit, filium meum eductis ex istis angustijs? *Plut. in Demetrio. Aliter Frontinus lib. 4. c. 1. Audio fili angustè habitare te, pluribus dominis domum possidentibus: hospitium laxius accipe: iussoque emigrare, edixit, ne quis minor 50. annos natus hospitio matris familias vteretur.*

14. *Apud Romanos in castris mulieres esse, aut cum militibus turpi consuetudine versari non decebat: domi verò tanta Romanae verecundiae observatio, & morum exempla fuere, vt nec pater cum filio pubere, nec focer cum genero laureret, nudosque conspiciere parentes, ducerent nefas. Alex. ab Alex. lib. 2. c. 25. lib. 1. c. 12.*

15. *Imp. Iustinianus Anno Christi 535. coepit ab omni turpitudine emundare omnes Prouincias Rom. Imperio subiectas: in primis verò eas, quas Deus ipsi recens subegerat nationes, quas omnes aeno putentis luxuriæ expurgauit, exhauriēs omnium lenonum cloacas. Ad finem enim huius anni aduersus omnes lenonum turpitudines Deo iniussas ad Constantinopolitanos ciues inscriptam sanctionem promulgandam curauit: nec ipsi id satis, sed & addidit, vt amplissimum Monasterium exedificaret, ad recipiendas miseras prostitutas ab ipsis foeminas, quæ respicientes, Deo vellent iugi pœnitentia deseruire. Vide Notul. 14. & Authen. de lenon. colum. 2. t. 1. Baron. Tom. 7.*

16. *Carolus V. Imp. vxorem adhuc habens, sepe clausit ipse fenestram, ne inspiceret formosiores foeminas, cum eas ex fenestra eminus aduentantes, aut pratereuntes fortè conspexisset, aut*

etiam præterituras inaudisset. *Gul. Zeno. lib. 4. vita Caroli V.*

17. Etiam in ipso coniugio perpetuam virginitatem seruarunt *Arnulphus* cum vxore *Stantiga*, *Clodouei* Regis nepte; *Eduardus* III. *Britannorum Rex* cum *Egitha* vxore; *Henricus* II. cum *Cunegunda*.

18. *Totila Rex Gothorum*, *Cumis*, & cetera *Campaniæ* urbibus captis, cum ingentem Romanarum mulierum numerum in illis interisset, quas Romani ciues, ob nouos belli terrores Vrbi imminentes, procul domo ablegarant, earum pudicitia in omnem belli euenturam esset, (eratque in his omnis Romana nobilitas) captiuas honestè & sanctè barbarus persequi iussit, honestoque comitatu ad suos Romanos pretio dimisit. *Sab. lib. 6. c. 4. Fulg. lib. 4. c. 3.*

Protector
aliena ca-
sitatis, con-
tra vim
aliorum.

19. *Alphonsus Aragonum & Siciliæ Rex*, cum *Massilia*, cum sibi nuntiaretur matronas omnes & puellas ciuitatis preciosissimis rebus in Templum *D. Augustini* profugisse, eas diligentissimè obseruari iussit, cumque vim & contumeliam pertimescentes Regi per interuentum multiplicarent, vt tradita omnium gaza, ipsas intactas abire permetteret, non solum matronas sed ne visas quidem, cum omni earum suppellectile, ad vnam omnem tutè abire permisit. *Plinius 2. de gestis Alph. AEn. syl. de eius dictis.*

20. Constitutionibus *Regum Gallie* cœcena lupanaria in vrbes recipiantur, neue meretrices puellis ac lenonibus occultè, vel palam cœcena elocentur, pœna in violatores statuta in *Parisijs*, aut in cõtumaces domus publicationis. Auctores harum legum fuerunt *D. Louis*

vicus Anno 1254. Carolus V. Anno 1369. Carolus IX. Anno 1560. & Henricus III. Anno 1536. (Cod. Henrici 3.)

21. Apud Britanos sancitum erat, vt virgo in fornicatione deprehensa de rupe precipitaretur, virginis verò corruptor capite multaretur. *Virg. Wyd.*

22. *Julius Caesar* libertum gratissimum ob adulteram Equitis Rom. vxorem (quamuis nullo querente) capitali poena affecit: vt & *Augustus* eius successor Proculum ex acceptissimis libertis mori coëgit compertum adulterare matronas. *Suet.*

23. Multi Magistratus vitæ, famæ, & imperij raueram eclipsim perculerunt, quia pudicitiam alicui eripuerant. Iust. Lipsius in Carolo Burgundia Duce ait: Erat Carolo Audaci vir nobilis in seruenti gratia, atque ei Præfecturam oppidi in Zelandia dedit. Ipse ibi in otio amorem concipit in foeminam corpore scitam, & moribus animo meliorem. Prius ad spectus, obambulatio, suspiria, & quæ solent amantes; mox audacior, & verba miscet, & affectum aperit, & solatiū orat. Neque promissis abstinet, & omnia tentat, quæ sine expugnandæ frustra. Munita vndique castitas erat. Igitur desperatione ad facinus se vertit. Præfectus erat, & Carolus noster in bello maritum igitur amatæ foeminæ prodicionis insinulat, & statim in vincla missum carcere custodit, vt vel hoc metu minisque illam moueat, & obnoxiam sibi reddat; vel maritum ipsum amoueat, remoram amoris. Currit igitur & mulier casta, & viri amans, statim ad carcerem, à carcere ad Præfectum deprecatura, aut liberatura, si possit.

Qq 5

Præfe-

Praefectus: Et tu, o mea, me rogas imperium, quod
 in me habes, ignoras: affectum saltem mutui reddis,
 & maritum ecce reddo. Detinemur enim uterque
 in meo, ego tuo carcere, aut vinculis: ab quem
 utrumque, soluis? quid renuis? amans peto, & per
 vitam: Praefectus peto, & per mariti vitam
 traq; agitur; & perire si debeo, peream. At
 ferere, & mulierem te, & conjugem ostende.
 Mulier rubore ad ista, & stupere, & tamen pro
 to etiam timere. Constat magis animo, quam
 corpore; & tropidat, & pallet. Atq; ille, quia non
 visa, & leuiter viam veredundanti adhibendi
 tus, (soli erant,) in lectum impellit, frui
 ctu, utriq; mox acerbo: Nam mulier confusa
 crymabunda abicns, pudoris magis, quam
 tigris, iram & vindictam coquit, quam
 tendit barbarum Praefecti factum. Nam illi
 potitus, & caetera proliza autumas, si
 sustulisset, maritum damnari curat, damna
 pite plecti. At id non in publico, sed carcere
 factu, atque ibi cadauer in arcam ligneam
 sum mox sepeliendum. Venit interea mulier
 accita ab ipso, (vt quidam tradiderunt,) bre
 te & super salute mariti anxia; sed venit de
 pacto maritum recipere se sperat. Ille
 affatus: Et maritum, inquit, quare habes
 (& digitum ad carcerem intendit, muer
 tolle. Nihil suspicata, abit, videt, & percellit
 animo & corpore lapsa, super cadauer se
 ac diu lamentata, recipit animum atque
 diensq; atroci vultu & verbis: Et heu vultu
 reddidisti maritum: gratia debetur, ex
 tinere, ac placare conatur, frustra non
 gis laurat foetu ex pro. Statimq; amicum

advocatis, rem denarrat, ac consilium viamq; vl-
 troni exquirat. Cēsant omnes ad Principem eun-
 dam. Accedit duobusamicis comitata, auditur;
 ea creditur, & indignatur, & dolet Princeps hoc
 in suo solo, & è suis quenquam ausum. Sed & mu-
 lieri edicere minaciter, nisi vera & certa affer-
 ret, malū habiturā. Iubet manere in aula, & in vi-
 cini cubiculū secedere, dum Præfectū vocat: nā
 forte & ipse in aula erat. Venit; introduciatur &
 mulier: *Hanc nostim? fert, etiam nosti? at roces sunt,
 & quas nolim esse veras. Quid ais?* Vacillat, per-
 plexa loquitur, negat aliquid, & annuit, donec
 Princeps ex vultu ipso & sermone culpam suspi-
 catus, ut tamen certior esset, remotis omnibus
 solum alloquitur: *Quam fidem mihi debeas, &
 quam beneficijs meis gratiam, non nescis. Per hanc
 & illam te adiuro, ut quid in hac re sit liquido &
 sine ambagine denarres. Fatenti gratia aut ali-
 qua severitas non deerit, nec abnuerenti tormen-
 ta.* Ibi ille ad genua se abijcere, factum agnos-
 cere, denique mulierem culpæ omnis libera-
 re, se onerare, sed in gratia Principis refugium
 & solatium ponere. Quam ut magis impetret,
 illicitam libidinem matrimonio purgaturum
 ostendit. Princeps quasi aures præbens, etiam mi-
 nime mulierem renocari, quosdam è suis assi-
 here iubet. *Et heustu, quoniam huc ventum est
 mulier, placetne maritum hunc habere?* illa ab-
 nuerat, & tamen, voluntatem aut iussa Princi-
 pis timens, adspicit circumstantes, qui cer-
 tiam innuunt, aut suggerunt, accipiat con-
 sultationem viri nobilis, diuitis, apud Domi-
 num gratiosi. Victa dat manus: quas Prin-
 ceps iungi cum Præfecti iubet, & solemnibus
 verbis

verbis matrimonium firmari: firmato inter
 Princeps: Tu noue marite hoc iam nunc largire
 si prior sine liberis obas, hac coniunx huius ma-
 trimonium bonorum tuorum sit. Libens concedit, et
 audiunt, tabularius scribit. Et his iam perat.
 Carolus ad foeminam: Dic sodes, an
 iam factum satis? Satis, inquit mulier, An-
 dum meo, ille subiicit, & ablegata foemina
 bet Praefectum in illum ipsum carcerem ducit
 quo maritus caesus, & pariter caesum in aram
 gneam siue capulum deponi: facta sunt. Tum
 lierem eod mittit, quae inopinato casu
 conterrita, duobus maritis eodem fere tempore
 amissis, mox in morbum incidit, & fato obijt.
 solum alteris nuptijs lucrata, ut liberos et
 re coniugio diuites relinqueret noua haereditas.

Nihil certè tetrius est libidine, qua
 simul & animi vires hebetantur, obduntur
 atque aded perduntur. Vnde libidinosi
 lijs & deliberationibus occæcati, non metum
 sibi Reip. clades procurant. Graues enim
 na, ait Cic. 6. de Rep. cogitationum libidines
 finita quædam cogunt atque imperant, quae
 expleri atque satiari nullo modo possunt.
 omne facinus impellunt eos, qui illece-
 rum incendunt. Breuiter nihil sancti, nihil
 nesti atque moderati inest animo semel per-
 dines corrupto. Hinc Spuria Romanas, quae
 cens miræ pulchritudinis, cum eximia spe-
 plurium foeminarum illustrium sollicitudo
 los, ideoque viris ac parentibus earum
 tum sentiret, oris decorem vulneribus
 dit, deformitatemque sanctitatis suae
 formam alienæ libidinis irritamentum
 luit. Val. lib. 4. c. 5.

Vbi nunc sunt illi, qui plus operæ & temporis
 consumunt appellandis stupri causa virginibus,
 quam operosis Reip. negotijs expediendis? cur nõ
 cogitant, Deo nihil esse clausuræ eumq; interes-
 se animis nostris & cogitationibus medijs inter-
 venire? (*Seneca epist. 83.*) Rectè ait Philo Iudæus:
 Dei conspectum & reuerentiam si non reuere-
 mur, certè inuictam potentiam & iustitiam, ac
 seueritatè inuitabiliter vitare debemus, & nos
 à maleficio continere, reputantes quàm grauitèr
 aliquando animaduertere soleat in eos, qui nec
 præsentiam eius, nec seueritatem reformidant.
 Et S. Augustinus, *de Verb. Domini in Ioan. serm. 46.*
 Deus timendus est in publico, & in secreto. Pro-
 cedis, videris; intras, videris. Lucerna extincta
 est, videt te; lucerna ardet, videt te: in cubile in-
 tras, videt te; in corde versans, videt te, &c.

Cyrus Rex Persarum dicebat: Vt qui ignem tan-
 git, haud fieri potest, quin statim vratur: ita qui
 facie pulchritudinis mulierem intentis oculis
 conspiciat, vix est vt non statim amore ardeat, &
 à recta sanaque mente abripiatur, &c. (*Xenophi
 lib. 5. Cyr.*) Sic & Syrac. c. 9. & 42. ait: Propter spe-
 rem & colloquium mulieris multi perierunt: ex hoc
 enim concupiscentia quasi ignis exardescit. Vt de
 vestimento procedit rinea, sic à muliere iniquitas
 procedit. Gregorius in 1. Reg. c. 15. Libido succenditur
 more ignis, adiacens stipula velociter inflamma-
 tur. Hic cum Scipio Romanus Hispanicam Car-
 thaginem cepisset armis, captiuas puellas præci-
 pue pulchritudinis barbaris restituit, nec in con-
 spectum quidem suum passus est adduci, ne quid
 de virginitatis integritate delibasse saltem ocu-
 larè videretur. *Polyb. lib. 10. Flor. lib. 2. c. 6.*

SIG.